

ERIC-EMMANUEL
SCHMITT

Cea mai frumoasă
carte din lume și alte
povestiri

Traducere din franceză de
ILEANA CANTUNIARI

HUMANITAS
fiction

Cuprins

Wanda Winnipeg	7
E o frumoasă zi cu ploaie	31
Intrusa	53
Falsul	83
Totul pentru a fi fericită	107
Prințesa desculță	135
Odette Toulemonde	149
Cea mai frumoasă carte din lume	183
<i>Postfață</i>	203

Interiorul Rolls-Royce-ului, de piele. Uniforma și mănușile șoferului, de piele. Valizele și gențile care burdușesc portbagajul, de piele. Sandaua împletită care anunță o gambă rasată la marginea portierei, de piele. Taiorul cu fustă stacojie al Wandei Winnipeg, de piele.

Comisionarii de la hotel se înclină.

Wanda Winnipeg trece pragul fără să se uite la nimeni și fără să verifice dacă bagajele sunt aduse în urma ei.

La recepție, funcționarii freamătă. Neputând să-i prindă privirea din spatele ochelarilor fumurii, se întrec în formule de bun venit.

— Bine ați venit, doamnă Winnipeg, e o mare cinste pentru noi că ați descins la Royal Émeraude. Vom face totul ca șederea dumneavoastră să fie cât mai plăcută cu putință.

Ea primește aceste dovezi de stimă ca pe ceva ce i se cuvine, fără un cuvânt. Angajații continuă conversația ca și cum ea ar răspunde.

— Salonul pentru înfrumusețare este deschis de la ora șapte până la ora douăzeci și unu, la fel ca sala de fitness și piscina.

Ea face o strâmbătură. Panicat, responsabilul se grăbește să anticipeze o problemă.

— Firește, dacă doriți, ne putem schimba orarul și adapta programului dumneavoastră.

Sosind în grabă, directorul s-a strecurat gâfâind în spațiile ei și acum turuie:

— Doamnă Winnipeg, ne faceți o imensă onoare descinzând la Royal Émeraude! Vom face totul ca șederea dumneavoastră să fie cât mai plăcută cu putință.

Pentru că el a folosit același clișeu ca subalternii lui, Wanda Winnipeg schițează un zâmbet batjocoritor pe care nu-l ascunde angajaților, cu aerul de a spune: „Nu e prea isteț patronul vostru, nu e în stare să se exprime mai bine ca voi“, apoi se răsuște ca să-i întindă mâna să i-o sărute. Directorul nu i-a perceput ironia și nu o va bănuși, căci ea îi va face hatârul de a-i adresa cuvântul:

— Sper că n-am să fiu dezamăgită: principesa Mathilde mi-a lăudat mult hotelul dumneavoastră.

Printr-o mișcare reflexă din călcâie, ceva între salutul unui militar și omagiul unui dansator de tango, directorul receptează mesajul: a priceput că, găzduind-o pe Wanda Winnipeg, nu găzduiește doar una dintre cele mai mari averi din lume, ci și pe o femeie care frecventează lumea bună.

— Îl cunoașteți, îmi închipui, pe Lorenzo Canali?

Cu un gest, își prezintă amantul, un bărbat chipeș cu păr negru, lung, ca dat cu briantină, care își înclină capul schițând un zâmbet, perfect în rolul prințului consort

care, fiind de rang inferior, știe că trebuie să se arate mai amabil decât regina.

Apoi ea se îndreaptă spre apartamentul rezervat, știind foarte bine că în urma ei au început șușotelile.

— O credeam mai înaltă... Ce femeie frumoasă! Pare mai tânără decât în poze, nu?

De îndată ce pătrunde în apartament, simte că totul acolo va fi foarte bine; totuși îl ascultă pe director cum își laudă marfa afișând o expresie sceptică. În ciuda spațiului vast, a marmurei din cele două săli de baie, a buchetelor de flori, a televizoarelor de ultimă generație, a marchetăriei prețioase a mobilelor, ea rămâne în așteptare, mulțumindu-se să observe că ar fi util un telefon pe terasă, în caz că ar dori să vorbească stând pe șezlong.

— Desigur, doamnă, aveți dreptate, vi-l aducem sus într-o clipă.

Evită să-i spună că nu-l va folosi niciodată, că va vorbi la mobil, căci ține să-l terorizeze până la plecare, ca s-o slujească mai bine. Directorul hotelului Royal Émeraude închide ușa înclinându-se și făgăduindu-i plin de efuziune câte-n lună și-n stele.

Rămasă în sfârșit singură, Wanda se întinde pe o canapea, lăsându-i pe Lorenzo și pe cameristă să-i așeze hainele în dulapuri. Știe că impresionează și se amuză mereu de acest lucru. Pentru că nu-și exprimă părerea, e respectată; pentru că nu vorbește decât spre a rosti o judecată dezagreabilă, este temută. Agitația pe care o provoacă cea

mai scurtă apariție a ei nu se datorează nici bogăției, nici celebrității, nici fizicului ei ireproșabil, ci ține de un soi de legendă care o învăluie.

Ce a realizat ea în fond? După părerea ei, totul se rezumă la două principii: să știi să te căsătorești și să știi să divorțezi.

Wanda a urcat treptele societății cu fiecare căsătorie. Ultima – cu cincisprezece ani în urmă – a făcut din ea ceea ce este astăzi. Căsătorindu-se cu miliardarul american Donald Winnipeg, a devenit celebră: revistele din lumea întreagă au publicat fotografiile de la nunta lor. Apoi și-au făcut datoria copertele care i-au fost propuse cu ocazia divorțului, unul dintre cele mai savuroase și mai mediatizate din ultimii ani, și care a transformat-o într-una din cele mai bogate femei de pe planetă.

De atunci, viața ei de rentieră s-a dovedit ușoară: Wanda Winnipeg se mulțumește să angajeze oameni foarte calificați pentru a-i administra afacerile; dacă nu-i câștigă respectul, îi schimbă fără remușcări.

Lorenzo intră și gângurește cu glasul lui cald:

— Care este programul din după-amiaza asta, Wanda?

— Pentru început, am putea să intrăm în piscină, iar apoi să ne odihnim în cameră. Ce părere ai?

Lorenzo traduce pe dată în limbajul lui cele două ordine ale Wandeii: s-o contemple cum înoată doi kilometri și să facă dragoste cu ea.

— Da, Wanda, mă încântă ideea.

Wanda zâmbește binevoitor: Lorenzo nu are de ales, dar e elegant din partea lui că se preface cu plăcere supus.

Îndreptându-se spre baie, el o lasă printr-o subtilă legănare din șolduri să-i admire talia zveltă, arcuirea șalelor. Ea visează cu voluptate că în curând va frământa cu amândouă mâinile fesele bărbatului.

Asta prefer eu la ei, zău dacă știu de ce!

În monologul ei interior, Wanda se folosește de fraze simple, ale căror turnuri populare îi dezvăluie originea. Din fericire, le aude doar ea.

Lorenzo revine în cămașă de in și slip mulat, gata s-o însoțească în piscină. Wanda n-a avut niciodată un însoțitor mai abil: nu are ochi decât pentru ea, nu-i plac decât prietenii ei, mănâncă la fel ca ea, se scoală la aceleași ore și se arată de o bună dispoziție constantă. Nu contează că apreciază totul sau că nu apreciază nimic, el își îndeplinește rolul.

Dacă stau să mă gândesc, e impecabil. Dar nici eu nu sunt mai prejos.

Aici, ea nu se gândește la fizic, ci la comportament: Lorenzo se poartă ca un gigolo profesionist, dar Wanda știe cum să se poarte cu un gigolo. Cu câțiva ani în urmă, în fața atitudinii pline de atenții, galante, ireproșabile a lui Lorenzo, ar fi fost tulburată de bănuieli și l-ar fi suspectat de homosexualitate. Astăzi, puțin îi pasă dacă descoperă că Lorenzo se uită după bărbați; îi e de ajuns s-o reguleze bine și pe cât de des are ea chef. Nimic altceva. Și nici nu dorește să știe dacă, la fel ca atâția alții, se duce

cumva pe furiș la toaletă să-și injecteze un produs care îi permite să stea drepti în fața ei...

Noi, femeile, ne pricepem atât de bine să ne prefacem... De ce să nu trișeze și ei la rândul lor?

Wanda Winnipeg a ajuns la acel moment fericit din viața unei femei ambițioase când, în sfârșit, cinismul sfârșește prin a produce un lucru înțelept: eliberată de exigența morală, ea se bucură de viață așa cum este ea și de bărbați așa cum sunt ei, fără să se indigneze.

Își consultă agenda și verifică modul de organizare a vacanței. Wanda detestă să se plictisească, așa că planifică tot: serate de binefacere, vizitarea unor vile, întâlniri cu prietenii, plimbări cu jet-schiul, masaj, deschiderea unor restaurante, inaugurări de cluburi de noapte, baluri costumate; nu prea mai rămâne loc pentru improvizatie; ceasurile consacrate shopping-ului sau siestei au fost și acestea planificate. Întreg personalul – inclusiv Lorenzo – deține o copie a acelei agende și va trebui să se opună pisălogului care ar încerca să-i toace ca să obțină prezența doamnei Winnipeg la masa sau la partida sa de joc.

De-acum liniștită, închide ochii. Un miros de mimoză vine s-o deranjeze. Tulburată, se scoală, inspectează îngrijorată împrejurimile. Alertă falsă. Imaginația îi joacă feste. Parfumul tocmai i-a amintit că și-a petrecut o parte din copilărie aici, că pe atunci era săracă și că nu se numea Wanda Winnipeg. Nimeni n-o știe și nici n-o va ști. Și-a reinventat total biografia și a făcut în așa fel încât să se creadă că s-a născut lângă Odessa, în Rusia. Accentul pe care și

I-a format în cinci limbi – și care îi pune atât de bine în valoare timbrul răgușit – acreditează mitul.

Ridicându-se, își scutură capul și alungă amintirile. Adio, crâmpie de trecut! Wanda controlează tot, corpul ei, comportamentul, afacerile, sexualitatea, trecutul ei, tot. Trebuie să petreacă o vacanță extraordinară. De altfel, a plătit pentru asta.

Săptămâna se desfășoară perfect.

Cei doi trec de la dineuri „rafinat” la dejunuri „delicioase”, fără a uita de seratele „divine”. Pretutindeni, conversații identice îi așteaptă pe convivii lumii bune și, în scurt timp, Wanda și Lorenzo știu să discute, ca și cum și-ar fi petrecut toată vara pe Coasta de Azur, despre avantajele Disco Privilege, despre revenirea la modă a string-ului – „ce idee amuzantă, dar, dacă-ți permiți, de ce nu...” –, despre jocul acela „epatant” la care trebuie să mimezi titluri de filme – „dacă l-ați fi văzut pe Nick încercând să ne facă să ghicim *Pe aripile vântului!*” –, despre mașina electrică „ideală pentru mersul la plajă, draga mea”, despre falimentul lui Aristotel Paropoulos și mai ales despre avionul privat al bieților Sweetenson care s-a zdrobit – „un monomotor, draga mea, auzi tu, să iei un monomotor când îți poți permite bine mersi un avion ca lumea?”

În ultima zi, iahtul familiei Farinelli – „da, da, regele sandalelor italienești, cele fine, cu împletitură dublă peste gleznă, e singurul care contează” – îi poartă pe Wanda și pe Lorenzo pe apele liniștite ale Mediteranei.

Postfață

Cartea aceasta ține de scrisul interzis.

Cu un an în urmă, mi s-a oferit posibilitatea să regizez un film. Cum am fost nevoit să muncesc pentru a mă pregăti în vederea acestui lucru, a învăța să stăpânesc limbajul imaginii, al cadrului, al sunetului, al decupajului, n-am mai putut scrie. Apoi, în ajunul primului tur de manivelă, mi-a fost dat un contract care îmi interzicea schiul și orice sport care presupune riscuri; când l-am semnat, mi s-a dat de înțeles că ar fi preferabil de asemenea să nu scriu, deși, oricum, nu aș fi avut timp.

Era o provocare mult prea mare.

În timpul turnării și al montajului, am profitat de rarele ore libere ca să mă izolez de echipă și să redactez pe colțurile meselor, dimineața, la micul dejun, seara, în camerele de hotel, aceste nuvele pe care le aveam în minte de ceva vreme. Simțeam iarăși fericirea scrisului clandestin, aceea din adolescență: umplutul paginilor recăpăta gustul plăcerilor suspecte.

De obicei, nuvelele se transformă în filme. Aici a fost invers. Nu doar că filmul mi-a îngăduit să scriu nuvele, dar, atunci când a fost terminat, ca să fac încă o dată lucrurile pe dos, am decis să adaptez scenariul original într-o nuvelă.

Filmul se numește Odette Toulemonde, nuvela se numește la fel. Însă toți cei interesați de cinema și de literatură care vor lua cunoștință de ambele forme vor remarca mai cu seamă diferențele, într-atât m-am străduit să spun aceeași poveste în două limbaje diferite, utilizând mijloace inegale: pe hârtie cuvintele, pe ecran imaginile.

15 august 2006